Torsdagen den 28 november 2019

P9_TA(2019)0080

EU:s anslutning till Istanbulkonventionen och andra åtgärder för att bekämpa könsrelaterat våld

Europaparlamentets resolution av den 28 november 2019 om EU:s anslutning till Istanbulkonventionen och andra åtgärder för att bekämpa könsrelaterat våld (2019/2855(RSP))

(2021/C 232/08)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

— med beaktande av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet, som öppnades för undertecknande i Istanbul den 11 maj 2011 (nedan kallad *Istanbulkonventionen*),

— med beaktande av Pekingdeklarationen och handlingsplanen från Peking, som antogs vid den fjärde internationella kvinnokonferensen den 15 september 1995, samt de slutdokument som senare antogs vid FN:s extra sessioner Peking + 5 (2005), Peking + 15 (2010) och Peking + 20 (2015),

— med beaktande av bestämmelserna i FN:s rättsliga instrument på området för mänskliga rättigheter, särskilt de som rör kvinnors rättigheter,

— med beaktande av förslaget till rådets beslut av den 4 mars 2016 (COM(2016)0109),

— med beaktande av rådets beslut (EU) 2017/865 av den 11 maj 2017 om undertecknande på Europeiska unionens vägnar av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet vad avser frågor som rör straffrättsligt samarbete ([1]),

— med beaktande av rådets beslut (EU) 2017/866 av den 11 maj 2017 om undertecknande på Europeiska unionens vägnar av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet vad avser asyl och non-refoulement ([2]),

— med beaktande av Wienkonventionen om traktaträtten av den 23 maj 1969, särskilt artiklarna 26 och 27,

— med beaktande av relevant rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF ([3]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern ([4]) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor ([5]),

([1]) EUT L 131, 20.5.2017, s. 11.
([2]) EUT L 131, 20.5.2017, s. 13.
([3]) EGT L 315, 14.11.2012, s. 57.
([4]) EUT L 338, 21.12.2011, s. 2.
([5]) EUT L 181, 29.6.2013, s. 4.

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF ([6]) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF ([7]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/54/EG av den 5 juli 2006 om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet ([8]) och rådets direktiv 2004/113/EG av den 13 december 2004 om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster ([9]), som definierar och fördömer trakasserier och sexuella trakasserier,

— med beaktande av sin resolution av den 4 april 2019 med en begäran om ett yttrande från domstolen över huruvida förslagen om Europeiska unionens anslutning till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet är förenliga med fördragen, samt om förfarandet för denna anslutning ([10]),

— med beaktande av sin resolution av den 11 september 2018 om åtgärder för att förebygga och bekämpa mobbning och sexuella trakasserier på arbetsplatsen, i det offentliga rummet och i politiken i EU ([11]),

— med beaktande av sin resolution av den 26 oktober 2017 om bekämpandet av sexuella trakasserier och övergrepp i EU ([12]),

— med beaktande av sin resolution av den 12 september 2017 om förslaget till rådets beslut om ingående på Europeiska unionens vägnar av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (COM(2016)0109 – 2016/0062(NLE)) ([13]),

— med beaktande av sin resolution av den 9 juni 2015 om EU:s strategi för jämställdhet efter 2015 ([14]),

— med beaktande av EU:s riktlinjer av den 8 december 2008 avseende våld mot kvinnor och flickor och kampen mot alla former av diskriminering av dem,

— med beaktande av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 3 december 2015 om ett strategiskt jämställdhetsåtagande 2016–2019 (SWD(2015)0278),

— med beaktande av rapporten från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) från mars 2014 *Violence against women: an EU-wide survey*,

— med beaktande av Venedigkommissionens yttrande av den 14 oktober 2019 om Armenien och de konstitutionella effekterna av ratificeringen av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet,

— med beaktande av rådets rambeslut 2008/913/RIF av den 28 november 2008 om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen ([15]),

— med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:

([6]) EUT L 101, 15.4.2011, s. 1.
([7]) EUT L 335, 17.12.2011, s. 1.
([8]) EUT L 204, 26.7.2006, s. 23.
([9]) EGT L 373, 21.12.2004, s. 37.
([10]) Antagna texter, P8_TA(2019)0357.
([11]) Antagna texter, P8_TA(2018)0331.
([12]) EUT C 346, 27.9.2018, s. 192.
([13]) EUT C 337, 20.9.2018, s. 167.
([14]) EUT C 407, 4.11.2016, s. 2.
([15]) EUT L 328, 6.12.2008, s. 55.

Torsdagen den 28 november 2019

A. Jämställdhet är ett grundläggande värde för EU. Rätten till likabehandling och icke-diskriminering är en grundläggande rättighet som fastställs i fördragen och i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, och den bör respekteras till fullo.

B. Enligt Europeiska jämställdhetsinstitutets jämställdhetsindex har ännu inget EU-land uppnått fullständig jämställdhet mellan kvinnor och män. För att det målet ska uppnås måste först det könsrelaterade våldet utrotas.

C. Att bekämpa könsrelaterat våld är en av prioriteringarna i EU:s strategiska engagemang för jämställdhet 2016–2019.

D. Våld mot kvinnor definieras i Istanbulkonventionen som ett brott mot de mänskliga rättigheterna och en form av diskriminering av kvinnor, och avser varje fall av könsrelaterat våld som leder till, eller troligen kommer att leda till, fysisk, sexuell, psykisk eller ekonomisk skada eller fysiskt, sexuellt, psykiskt eller ekonomiskt lidande för kvinnor, inbegripet hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, oavsett om det sker i ett offentligt eller privat sammanhang.

E. Termen ”kvinnomord” definierades av uppföljningsmekanismen till Belém do Pará-konventionen (MESECVI) som kvinnors våldsamma död på grund av kön, oavsett om mordet sker inom familjen, i ett partnerskap i hemmet eller i någon annan relation mellan människor, i samhället av vilken person som helst, eller om mordet begås eller tolereras av staten eller dess ombud, genom handling eller försummelse ([16]).

F. I Istanbulkonventionen anges att alla dess bestämmelser ska tillämpas, särskilt åtgärderna för att skydda brottsoffrens rättigheter, ”utan åtskillnad såsom på grund av kön, genus, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till en nationell minoritet, förmögenhet, börd, sexuell läggning, könsidentitet, ålder, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, civilstånd, status som migrant eller flykting eller ställning i övrigt”.

G. Våld mot kvinnor och könsrelaterat våld, både fysiskt och psykiskt, är utbrett och drabbar kvinnor på alla nivåer i samhället, oavsett ålder, utbildning, inkomst, social ställning eller ursprungs- eller bosättningsland.

H. Könsrelaterat våld är både en orsak till och en konsekvens av de strukturella ojämlikheter som många kvinnor upplever i många aspekter av livet – avseende arbete, hälsa och tillgång till finansiella resurser, makt och kunskap samt möjlighet att styra sin egen tid. För att bekämpa det könsbaserade våldet krävs en förståelse av dess orsaker och bidragande faktorer.

I. Det är viktigt att erkänna det strukturella eller institutionella våldet, vilket kan definieras som att kvinnor underordnas i det ekonomiska, sociala och politiska livet, när vi försöker förklara varför våldet mot kvinnor kvarstår i våra samhällen.

J. Kvinnor inom EU åtnjuter inte likvärdigt skydd mot könsrelaterat våld överallt, eftersom det finns skillnader i de olika medlemsstaternas politik och lagstiftning.

K. Ofta ger rättsväsendet inte tillräckligt stöd till kvinnor. I många fall kan offret utsättas för kränkande kommentarer från personal inom brottsbekämpande myndigheter, eller vara i beroendeställning, vilket ökar rädslan för att anmäla våldet.

L. Under innevarande årtionde ser vi en tydlig och organiserad offensiv på global och europeisk nivå mot jämställdhet och kvinnors rättigheter, inbegripet sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

([16]) https://www.oas.org/es/mesecvi/docs/DeclaracionFemicidio-EN.pdf

M. I den undersökning som Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) lät göra 2014 visades att en tredjedel av alla kvinnor i Europa har utsatts för fysiska eller sexuella våldshandlingar minst en gång sedan 15 års ålder, att 55 % av kvinnorna har utsatts för en eller flera former av sexuella trakasserier, 11 % har utsatts för nätmobbning, en av tjugo (5 %) har våldtagits och mer än en tiondel har utsatts för sexuellt våld där tvång använts. I många medlemsstater har över hälften av alla kvinnliga mordoffer dödats av en sexuell partner, en släkting eller en familjemedlem. Endast i 14 % av fallen hade offren anmält de allvarligaste incidenterna av partnervåld till polisen, och de allvarligaste fallen av icke-partnervåld anmäldes endast i 13 % av fallen, vilket visar på en mycket hög grad av underrapportering. De senaste åren har #MeToo-rörelsen uppmuntrat kvinnor och flickor att anmäla fall av övergrepp, våld och trakasserier.

N. Moderna former av slaveri och människohandel, som i huvudsak drabbar kvinnor, förekommer fortfarande i EU. Av alla offer för människohandel i världen är 71 % kvinnor och flickor, och tre av fyra av dessa kvinnor och flickor utnyttjas sexuellt ([17]).

O. Nätvåld och nättrakasserier får ofta fysiska konsekvenser, och skapar en allvarlig risk att leda till ytterligare våld genom att internetanvändare stimuleras att imitera det våld och de trakasserier de fått ta del av och begå liknande handlingar.

P. Vissa grupper av kvinnor och flickor, såsom invandrarkvinnor, kvinnliga flyktingar och asylsökande, kvinnor och flickor med funktionsnedsättning, hbti-kvinnor och romska kvinnor möter korsdiskriminering och diskriminering på flera grunder, och befinner sig därför i en ännu mer utsatt situation med risker för könsrelaterat våld, och de hindras från att få tillgång till rättslig prövning, stödtjänster och skydd samt från att kunna åtnjuta sina grundläggande rättigheter.

Q. Kvinnor som utsätts för könsrelaterat våld liksom deras barn behöver ofta särskilt stöd och skydd på grund av den stora risken för upprepad viktimisering, hot eller vedergällning i samband med sådant våld.

R. Könsrelaterat våld undergräver de mänskliga rättigheterna, den sociala stabiliteten och säkerheten, folkhälsan, kvinnors utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter samt barns och samhällens välbefinnande och utvecklingsmöjligheter.

S. Fysiska, sexuella eller psykiska våldshandlingar och övergrepp får allvarliga konsekvenser för offren, och kan vålla bestående fysisk, sexuell, emotionell eller psykisk skada eller ekonomisk och finansiell förlust.

T. Straffriheten för dem som begått brott mot kvinnor kvarstår ännu, men den måste undanröjas genom att det säkerställs att förövarna åtalas och att kvinnor och flickor som överlever våldet får lämpligt stöd och erkännande av rättsväsendet. Det är av grundläggande betydelse att planera utbildningar för tjänstegrupper som arbetar med att motverka våld mot kvinnor, såsom tjänstemän inom brottsbekämpningen, domare eller politiska beslutsfattare.

U. EU måste vidta alla nödvändiga åtgärder, i samarbete med medlemsstaterna, för att främja och skydda alla flickors och kvinnors rätt att leva utan att utsättas för våld, såväl i det offentliga som i det privata livet.

V. Det har gått åtta år sedan Istanbulkonventionen godkändes, men den har ännu inte ratificerats av alla medlemsstater, och inte heller av EU.

1. Europaparlamentet fördömer alla former av könsbaserat våld, och beklagar djupt att kvinnor och flickor fortsätter att utsättas för psykiskt, fysiskt, sexuellt och ekonomiskt våld, inbegripet våld i hemmet, sexuella trakasserier, förföljelse och våld på nätet, våldtäkt, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap, kvinnlig könsstympning, brott som begås för att försvara någons så kallade heder, tvångsaborter, tvångssterilisering, sexuellt utnyttjande och människohandel samt andra former av våld som utgör en allvarlig kränkning av deras mänskliga rättigheter och värdighet. Parlamentet är djupt oroat över fallen med kvinnomord i Europa, som är den mest extrema formen av våld mot kvinnor.

([17]) https://www.un.org/en/events/endviolenceday/

Torsdagen den 28 november 2019

2. Europaparlamentet uppmanar rådet att snarast slutföra EU:s ratificering och fulla genomförande av Istanbulkonventionen, och att försöka få alla medlemsstater att ratificera den. Parlamentet uppmanar rådet och kommissionen att se till att konventionen integreras fullständigt i EU:s rättsliga och politiska ramverk. Parlamentet påminner om att EU:s anslutning till Istanbulkonventionen inte befriar medlemsstaterna från att nationellt ratificera den. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att påskynda förhandlingarna om ratificering och genomförande av Istanbulkonventionen, och uppmanar särskilt Bulgarien, Tjeckien, Lettland, Litauen, Ungern, Slovakien och Förenade Kungariket som har undertecknat men inte ratificerat konventionen att göra detta utan dröjsmål.

3. Europaparlamentet fördömer med kraft försöken i vissa medlemsstater att dra tillbaka åtgärder som redan vidtagits i syfte att genomföra Istanbulkonventionen och bekämpa våld mot kvinnor.

4. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa ett korrekt genomförande och upprätthållande av konventionen, och att anslå tillräckliga ekonomiska och personalmässiga resurser för att förhindra och bekämpa våld mot kvinnor och könsrelaterat våld samt för att skydda offren. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att beakta rekommendationerna från Europarådets expertgrupp för åtgärder mot våld mot kvinnor och våld i hemmet (Grevio) och att förbättra sin lagstiftning så att den blir mer i linje med bestämmelserna i Istanbulkonventionen.

5. Europaparlamentet betonar att Istanbulkonventionen förblir den internationella standard och det centrala verktyg som ska användas för att utrota det könsrelaterade våldet, genom en helhetsinriktad, övergripande och samordnad strategi som sätter offrens rätt i centrum, genom diskussion av frågor som rör våld mot kvinnor och flickor samt könsrelaterat våld, inbegripet våld i hemmet, ur en lång rad perspektiv, och vidtagande av åtgärder såsom förebyggande av våld, bekämpning av diskriminering, straffrättsliga åtgärder för att bekämpa straffrihet, skydd och stöd för offren, skydd av barn, skydd av kvinnliga asylsökande och flyktingar, införande av riskbedömningsförfaranden och riskskattning samt bättre statistikinsamling och medvetandehöjande kampanjer eller program, även i samarbete med nationella organ för mänskliga rättigheter och jämställdhet, med civilsamhället och med icke-statliga organisationer.

6. Europaparlamentet fördömer de attacker och kampanjer som förs mot Istanbulkonventionen genom att man avsiktligt feltolkar den och ger en felaktig bild av den till allmänheten.

7. Europaparlamentet hävdar bestämt att vägran att erbjuda tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är en form av våld mot kvinnor och flickor, och betonar att Europadomstolen vid flera tillfällen har slagit fast att restriktiva abortlagar och bristande genomförande kränker kvinnors mänskliga rättigheter.

8. Europaparlamentet framhåller att informationskampanjer för att bekämpa könsstereotyper och patriarkalt våld samt främja nolltolerans mot trakasserier och könsrelaterat våld är grundläggande verktyg för att bekämpa dessa kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Parlamentet anser att mer omfattande utbildningsstrategier baserade på åtgärder mot diskriminering spelar en nyckelroll för att förebygga alla former av våld, särskilt könsrelaterat våld, och särskilt bland ungdomar.

9. Europaparlamentet betonar att för att insatserna för att bekämpa könsrelaterat våld ska bli mer effektiva bör de åtföljas av åtgärder som syftar till att ge de våldsutsatta kvinnorna egenmakt och främja deras ekonomiska oberoende.

10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att det finns lämplig jämställdhetsanpassad utbildning, förfaranden och riktlinjer som sätter brottsoffrets rättigheter i centrum, för alla yrkespersoner som arbetar med offer för allt slags könsbaserat våld, i syfte att undvika diskriminering, traumatisering eller att offren på nytt viktimiseras i samband med rättsliga, medicinska och polisiära förfaranden. Parlamentet efterlyser sådana förbättringar för att anmälningsgraden avseende dessa brott ska höjas.

11. Europaparlamentet upprepar sin ståndpunkt att man bör öronmärka 193,6 miljoner euro för åtgärder som syftar till att förebygga och bekämpa alla former av könsrelaterat våld samt främja ett fullständigt genomförande av Istanbulkonventionen i programmet för rättigheter och värden, och betonar vikten av att anslå tillräckliga medel även på medlemsstatsnivå.

12. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen att efter en konsekvensbedömning se över EU:s nuvarande rambeslut om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen, för att inkludera uppvigling till hatbrott på grund av kön, sexuell läggning, könsidentitet och könsegenskaper.

13. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att den relevanta lagstiftning som redan trätt i kraft genomförs och efterlevs fullt ut.

14. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att förbättra tillgången till och jämförbarheten av kvalitativa uppdelade data avseende könsrelaterat våld, genom samarbete med Eurostat, Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE) och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, i linje med konventionens skyldigheter i fråga om uppgiftsinsamling och forskning. Parlamentet uppmanar återigen kommissionen att inrätta ett europeiskt övervakningscentrum för könsrelaterat våld, med korrekta och jämförbara uppgifter (i linje med EIGE:s statliga övervakningscentrum avseende våld mot kvinnor).

15. Europaparlamentet betonar vikten av att det införs formella förfaranden för rapportering av sexuella trakasserier på arbetsplatsen, och av särskild utbildning och kampanjer för att öka medvetenheten, som ett sätt att driva igenom principen om värdighet på arbetsplatsen och tillämpa regeln om nolltolerans som det normala. Parlamentet anser att EU-institutionerna bör föregå med gott exempel i detta avseende.

16. Europaparlamentet uppmanar sin talman, presidiet och sin administration att fortsätta sitt arbete för att säkerställa att Europaparlamentet är en arbetsplats fri från trakasserier och sexism, och att, i linje med de önskemål som antogs i 2017 års resolution om bekämpande av sexuella trakasserier och övergrepp i EU, vidta följande åtgärder: 1) Beställa en extern revision av de två befintliga kommittéerna för bekämpning av trakasserier i Europaparlamentet och offentliggöra resultaten. 2) Skapa en ny sammansättning i de organ som bekämpar trakasserier genom att inkludera externa rättsliga, medicinska och terapeutiska experter med full rösträtt. 3) Genomföra obligatorisk utbildning om respekt och värdighet på arbetsplatsen för alla ledamöter av Europaparlamentet och för alla personalkategorier.

17. Europaparlamentet välkomnar kommissionens nyvalda ordförandes åtagande att göra mer för att stoppa det könsrelaterade våldet, ge bättre stöd till offren, göra EU:s anslutning till Istanbulkonventionen till en prioritering för kommissionen och att utnyttja möjligheterna i fördraget för att lägga till våld mot kvinnor i EU:s brottsförteckning.

18. Europaparlamentet önskar att kommissionen ska lägga till bekämpning av könsrelaterat våld som en prioritering i nästa EU-strategi för jämställdhet, genom att låta lämpliga politiska och lagstiftningsmässiga åtgärder liksom andra åtgärder ingå i denna.

19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram en rättsakt om förebyggande och avskaffande av alla former av könsrelaterat våld, inklusive våld mot kvinnor och flickor. Parlamentet åtar sig i detta avseende att utreda alla potentiella åtgärder, även avseende it-våld, genom att utnyttja rätten till lagstiftningsinitiativ enligt artikel 225 i EUF-fördraget.

20. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och rådet att aktivera övergångsklausulen i artikel 83.1 i EUF-fördraget, för att våld mot kvinnor och flickor och andra former av könsrelaterat våld ska inkluderas i EU:s brottsförteckning.

21. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och Europarådets parlamentariska församling.